

מהתיקנה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של המגיד הקדוש ממעזריטש הרה"ק רבי דוב בער בן רבי אברהם זצוק"ל, נלב"ע י"ט כסלו תקל"ג

כשזרח אורו של הבעל שם טוב הק' נסע המגיד ממעזריטש לתהנות על קנקנו, והיה לתלמידו המובהק, בהקדמת תלמידו המגיד מלוצק לספר "ליקוטי אמרים" כתב, ששמע מפי קדשו כי הבעש"ט הק' לימדו שיחת עופות ושיחת דקלים ושיחת שדים ושיחת מלאכי השרת וכתב המלאכים. גם לימד אותו סודות קדושים ויחודים, גם ספר מעיין החכמה, ואמר לו פירוש על כל תיבה ותיבה. ולימים קרא עליו הבעש"ט הק': "נעשה אדם נאמר בעבורך". לאחר הסתלקותו של הבעש"ט הק', התבטא הרה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" כי השכינה נטלה מקלה ותרמילה ועקרה ממעזיבו למעזריטש.

סיפר הגה"צ רבי שמעון מז'עליחוב הי"ד, שאצל המגיד ממעזריטש היה נהוג כי תלמידיו הגדולים הגיעו לליל הסדר. כל אחד מהמסובים קיבל מבית המגיד מצות, יין ושאר מצרכי הסדר, אולם לגבי הכוסות הונהג שכל אחד יביא את כוסו עמו (מטעם הנסתר להמגיד).

באותה תקופה היה הרב בעל התניא עני מרוד וחסר כל, ולא יכול היה לרכוש לעצמו כוס לפסח. בלית ברירה לקח כוס זכוכית של חמץ והכשירה לפסח ע"י עירוי ג' ימים כמבואר בשו"ע, אע"פ שהרמ"א שם מציין שאין אנו נוהגין כן ואנו מחמירין כדעת הסוברים שכלי זכוכית אין להם הכשרה.

הגיע ליל התקדש החג, המגיד מיסב לשלחן, כולו עטוף לבן. המשמש מגביה את הכוס ונותנה לידו, המגיד מתרומם ממקומו לקדש. ולפתע חזר והתיישב במקומו והניח מידו את הכוס. המעשה חזר על עצמו בשנית ובשלישית. הגישו את הכוס לידו, המגיד קם לקדש וחזר לשבת. ביקש המגיד מתלמידו הגדול הרה"ק רבי מנדלי מויטעפסק שהצטיין ב'חוש הריח', שיסתובב בין המסובים לבדוק על מה יצא הקצף. רבי מנדלי תר וחיפש אך לא מצא מאומה. שב למגיד ואמר שהכל כראוי. סיפר להם המגיד: "כאשר קמתי לקדש על היין, ראיתי את הרמ"א ניצב לפני ופניו מאוימות חזעפות..." מיד כששמע זאת בעל התניא קם ונמלט החוצה, ורק אז קם המגיד הקדוש וקידש על היין.

המגיד הגדול ממעזריטש זצוק"ל, היה אומר: מכל אדם ניתן ללמוד, ואף מתניוק תוכלו ללמוד שלושה דברים לענין עבודת הבורא: א' תמיד הוא עסוק ואף פעם אינו מתבטל. ב' תדיר הוא שרוי בשמחה. ג' כשהוא מבקש דבר מה הריהו בוכה. ואילו מגנב ניתן ללמוד שבעה דברים ליישמם בעבודת הבורא: א' הגנב עובד רק בלילה כשהוא נסתר מעיני רואים. ב' אינו אומר נושא, ואף אם לא הצליח בפעם אחת הריהו מנסה פעם נוספת. ג' אוהב את

מה שמע סבא בוורשא ממרן החפץ חיים

ההכנה לנרות חנוכה

איך התכוננו צדיקי הדורות לחנוכה? איך עושים את ההכנה הראויה לקראת המצוה הקדושה מצות הדלקת נרות חנוכה? פעם שאל הגאון הקדוש שר התורה בעל האבני נור זצוק"ל את אחד מתלמידיו בימי החנוכה, האם הוא חידש משהו בתורה לפני הדלקת נר חנוכה. כשהתלמיד ענה בשלילה, אמר לו האבני נור: אם כך הרי הַדְּלָקָה נר חנוכה כמו עם הארץ...

הגה"ק בעל הערוגת הבושם מחוסט זצוק"ל היה סוגר את עצמו בחדרו לפני הדלקת נר חנוכה למשך כמה שעות והיה הוגה בספר זרע קודש להרה"ק מרופשיץ ז"ע.

סיפר כ"ק מרן האדמו"ר מרחמסטריווקא זצוק"ל, שפעם לפני חנוכה ביקש ממנו מרן הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל לקבל את הספר הקדוש "קדושת לוי" בהשאלה. לאחר חנוכה כשחזר אליו לקבל את הספר, אמר לו רבי איסר זלמן: "נער הייתי ולא זקנתי, איך האב גַּעְצוּנְדֵן חֲנוּכָה לְעֵכָט, איך האב גְּעֵלֵיִיט די מַגִּילָה, אַפֶּער דַּעַם טַעַם פֿון דַּעַם הָאָב איך גֵּישַׁט גְּעוּוֹסַט, דַּער סִפֵּר הָאָט מִיד גְּעֵפֶנְט" [הייתי מדליק עד היום נרות חנוכה, הייתי קורא את המגילה, אולם את הטעם של זה לא הרגשתי, הספר הזה פתח לי את הכל...]. ומאז כל שנה לפני חנוכה היה מבקש ממנו שיביא לו את הספר הקדוש.

ואי אפשר מבלי להביא את דבריו הקדושים של הבית אהרן לחנוכה, וכך הוא כותב: "אין אנו יודעים איך לעשות הכנה למצוה, וצריכים אנו לפחות להתבושש [-להתבייש] על זה שאין לנו שכל לעשות הכנה למצוה, און דאס איז טאקע די כְּהָנָה פֿון דַּער מַצְוָה [-ו] היא אכן ההכנה הראויה למצוה!".

מתי תמלוך בציון

השבוע נלמד בדף היומי (דף ט"ז ע"ב): "הרי דם התמצית נשפך כמים ואינו מכשיר".

פעם אחת בעת שלמד הרה"ק מצי"ענינוב זצוק"ל את הסוגיא והגיע לתיבות אלו, התחיל מאוד לבכות, ואמר: הרי דם התמצית - דם יחדי (שהוא עיקר ותמצית העולם), נשפך כמים - לדאבונו, ואינו מוכשר - עדיין לא הגיע זמן הגאולה, הזמן עדיין אינו מוכשר להתגלות מלך המשיח...

כמה זוכה עם ישראל להקים דורות ישרים

תמיד הייתי ממתין בציפיה שהסבא רבי בנימין קובלסקי זצ"ל יזמין אותי לאכול אצלו בסעודת ליל שבת קודש, היתה זו סעודת שבת לא שגרתית. לשמוע את ההתרגשות של סבא כשאמר את הקידוש, לשמוע שירים מלפני השואה. היתה זו חויה מיוחדת במינה.

פעם אחת בשבת קודש פרשת וישלח הזמין אותי סבא

לאכול אצלו סעודת שבת. אחרי הדגים פתח סבא בסיפור. וכשסבא, שכל מילה היתה אצלו מדודה, פותח בסיפור אישי הכל עושים אזנם כאפרכת. סבא היה מאוד נרגש וכך סיפר: מרן גדול הדור רבינו החפץ חיים זצוק"ל הגיע לשבת לוורשה שבפולין. כל בני העיר יצאו לראות את רבינו ולשמוע אותו. בליל שבת קודש בדרשתו הסביר החפץ חיים את פרשת השבוע. עשיו הרשע שואל את יעקב אבינו "מי אלה לך", איך כלל ישראל זכה לכאלה ילדים, איך זכותם להקים כזה דור? ענה לו יעקב אבינו: "הילדים אשר חנן", חנ"ן ראשי תיבות חלה נדה נר, בזכות שכלל ישראל שומר את שלשת המצוות שהאשה חייבת בהם, הם זוכים להמשכיות כזו, להקים דורות ישרים ומבורכים.

התרגשתי מאוד באותם הרגעים לשמוע מסבא שלי איך שהוא זכה לראות את החפץ חיים, וגם לשמוע וורט מכלי ראשון ממרן החפץ חיים. תהא נשמתו של סבא רבי בנימין בן רבי משה צורה בצרוור החיים, אמן.

הסיום של האבני נור

בימים אחרונים אני פוגש אנשים מאושרים, אני רואה על פניהם את האושר והשמחה, הרי הם זוכים לסיים את מסכת עירובין! ושלא יהיה זה דבר קל בעיניכם. הרבה אנשים היו בטוחים בתחילה שלא יצליחו לעמוד בקושי של לחי וקורה, בסוגיות המורכבות בעירובין. הרי מסכת עירובין היא לא המסכת הכי קלה בש"ס... ועתה ברוך השם, בסיעתא דשמיא הם הצליחו לעמוד ביעד שהציבו לעצמם.

אבל אנחנו צריכים לדעת שכמה שאנחנו לומדים, יש לנו עוד הרבה הרבה לאן לשאוף הלאה והלאה. בספר אביר הרועים מסופר סיפור מדהים על מרן שר התורה הרבי הקדוש בעל האבני נור מסוכטשוב ז"ע:

בהיות הרה"ק האבני נור צעיר לימים, אמר פעם לאחיו הצעיר ממנו רבי זלמן, כי היום בלילה הוא עומד לעשות סיום על מסכת זבחים. רבי זלמן הלך מיד ואמר לאמו להכין סעודה לכבוד הסיום עם דגים ובשר, וכן הלך להזמין כמה חברים.

בערב באו המחמנים להשתתף בסיום, ורבי זלמן נכנס לאחיו להריעו שכולם מחכים לו, אמר לו האבני נור: עדיין נותרו לי שישים דף (י), ועל כן ימתינו נא מעט. לאחר כשעה סיים האבני נור את המסכת ונכנס אל הסיום.

בסעודת הסיום אמר למשתתפים, כי כדי שלא יחשדוהו שלמד את המסכת ללא עיון, יאמר עתה לפול הנוגע לתחילת המסכת לאמצעיתה ולסופה, ואכן כך עשה...

(מתוך הפתיחה לשיעור, מוצ"ש ליל ו' כסלו)

"מי אלה לך", איך כלל ישראל זכה לכאלה ילדים

מיני מתיקה

מי שרוצה לחיות את החיים זה רק על ידי הודיה לקדוש ברוך הוא, זה לוקח קצת להיכנס להווה הזה אבל כשנמצאים שם החיים משתנים פתאום. רואים בכל דבר ודבר השגחה פרטית. פתאום רואים רצף של ניסים. כמה ניסים יש בכל יום ויום.

במדרש תנחומא בסוף פרשת וזאת הברכה: "רשע בחיי חשבו כמות, מפני שרואה חמה זורחת ואינו מברך יוצר אור, שוקעת אינו מברך מעריב ערבים, אוכל ושותה ואינו מברך עליה. אבל הצדיקים מברכים על כל דבר ודבר שאוכלין ושותין ושרואין ושומעין, ולא בחייהם בלבד אלא אפילו במיתתן מברכין ומודין לפני הקב"ה שנאמר (תהלים קכ"ח) יעלו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם רוממות אל בגרונם וחרב פיפות בידם".

בורא עולם האיר לי היום וורט נפלא בדרש בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא. ישעיה הנביא אומר (ל"ח י"ט): "חי חי הוא יודך קמוני היום". מפרש רש"י: "כלומר כשיש בני אדם חיים בעולם, זה חי זה חי, יוצאת ההודאה מביניהם". אבל צריך להבין מה הכפל לשון "חי חי" פעמיים? אלא אומרים ליהודי תצטרך רגע ותחשוב, אתה יודע למה קיבלת חיים? למה אתה חי? כדי להודות לבורא עולם! כמה שנחיה יותר בנושא ההודיה, כך ההתמודדות היום יומית תהפך ליותר ויותר קלה.

שמעתי וורט נפלא מהרב טאוב שליט"א שעוסק רבות בשנים בנושא ההודיה. יהודי נכנס פעם בבוקר לחדר קפה בשטיבל והתחיל להאנח "אוי ווי... ענה לו חברו בלשון הפסוק בתהלים 'מְהֵלֵל אֶקְרָא ה' וְמִן אֹיְבֵי אֲנִישֵׁי', תתחיל להודות לבורא עולם, וממילא תחסוך לך את האוי בי..."

על פי זה אפשר להוסיף גם בפרשת השבוע 'וישלח יעקב', "וי שלח", את הוי צריך לשלח, ולהודות לבורא עולם, ואז נראה ניסים ונפלאות, אמן. (מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ח חשון)

חבריו בכל ליבו ומוכן תמיד לגונן עליהם. ד' אפילו גניבה קלה חשובה בעיניו והוא מוכן למסור נפשו עליה. ה' גם מה שהשיג במאמצים עצומים, הריהו מוכר במחיר מועט, ואינו מייחס לו חשיבות רבה. ו' אינו מספר לאיש על מעשיו אשר עשה ואשר הוא מתכוון לעשות. ז' יקרה בעיניו מלאכתו ואינו מוכן להמירה באחרת.

מעלת לימוד ענייני מסכת פסחים

מאמר מאת ראש ישיבת נדבורנה הגה"צ רבי שלום אהרן אשכנזי שליט"א

מתוך ספרו "באר חפרוה שרים" – ענייני פסח (פתיחתא דאגדתא אות י"ד)

על ידי לימוד ענייני יציאת מצרים והלכות הפסח – מעוררים הזיכרון שהיה על ידי גלות וגאולת מצרים

ידוע מה דאיתא בספרים הקדושים, שהעסק בפרשיות יציאת מצרים יש בהם סגולה לכפרת עוונות ולתשובה על עוונות חמורים, וזו היא סגולת המיוחדת של ימי השובבי"ם לתיקוני תשובה, משום שאז קוראים הפרשיות של יציאת מצרים, ועל ידי זה מעוררים את הזיכרון שהיה לבני ישראל מטומאת מצרים.

ובודאי שבכלל העסק בפרשיות יציאת מצרים הוא גם העסק בלימוד הלכות הפסח, וכמו שכתב המהר"ל (סוף פרק ב') שגם על ידי לימוד ההלכות בליל הסדר מקיימים מצות סיפור יציאת מצרים, ואלו דבריו שם: "כל הכס נמי חייב לספר ביציאת מצרים, ובודאי קרא דישאלך בנך מחר איירי בליל חג המצות וכו', אף על גב דבמכילתא (בא פ"ח) לא אמרו רק שחייבים לעסוק בהלכות פסח, אין זה קשיא, דגם הלכות הפסח הוא יציאת מצרים, שהרי מה שאמר פסח זה שאנו אוכלין, וכן מצה ומרור, הם הלכות פסח, והם יציאת מצרים", וכן משמע מלשון התוספתא (פסחים פרק י') "חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח כל הלילה וכו', מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו מסובין וכו' והיו עוסקין בהלכות הפסח כל הלילה".

עוד מצינו, שעל ידי עבודת ההכנה והטירחא בפועל ליום טוב של פסח, זוכים לתיקונים נפלאים, וכמו שכתב בקב הישר (פרק צ'): "ויש קבלה בידי, כל טורח שאדם מטריח את עצמו לכבוד יו"ט של פסח, והוא עיין ויגע בהטורח ההוא, אזי בעסק הזה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, והעוסק בטירדת מצוה של ימי הפסח הוא מתקן תיקון", וידוע מה שאמרנו משמו של הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע (הובא בספר מעדני שמואל על הלכות פסח, סימן ק"י סק"ב) שהמליץ בלשון היהי רצון שלאחר תקיעת שופר בו מבקשים שהמלאכים היוצאים מתקיעות הקשר"ק יעוררו רחמים עבורינו, שהרמז בזה הוא גם למלאכים היוצאים מטירחות ההכנה והחומרות של בני ישראל הכשרים בערבי פסחים הנרמזים בראשי תיבות בתיעת קשר"ק – דהיינו ק'שרן ש'אבין ר'יבין ק'ראצן, שבלשון המדוברת הכוונה בהם להכשרת הבית וגרידת כל המקומות שיש חשש שנגע בהם חמץ, וכלשון השולחן ערוך (סימן תמ"ב סעיף ו') "נהגו לגרר הכתלים והכסאות שנגע בהם חמץ, ויש להם על מה שיסמוכו".

וממילא מובן, שהוא הדין שעל ידי שיואלין ודורשין בהלכות אלו של ליבון והגעלה הנחשבים מכלל הלכות הפסח שמצוה ללמוד אותם במשך שלשים יום קודם החג, זוכים לכח הטהרה שיש בהכנה בפועל, וכמו שידוע שכח המצוה נכלל בכח התורה של אותה מצוה, ומה גם כשהלימוד הוא במטרה להביא לידי מעשה, ולשפר את קיומם ויישומם של כל ההלכות והדקדוקים על צד היותר טוב.

ונמצינו למדים, כי על ידי הלימוד בתורת יציאת מצרים והלכות הפסח, אכן זוכים לכח טהרה וזיכרון – עד כדי להיות ראויים למדרגה של גאולת מצרים, ככח סגולתה של גלות מצרים, אלא שמה שזכו אז על ידי ה"בחומר ובלבנים" בפועל, נזכה כיום על ידי ה"קל וחומר" ו"ליבון הלכתא".

והם הם הדברים שהבאנו בשמו של כ"ק אדמו"ח [מרוך הבאר יעקב מנדבורנה] זי"ע, כי ניתן ונדרש להכין ולהכשיר את עצמינו להארת היום טוב, באמצעות היגיעה בלימוד תורת החג והלכותיה, שיש בהם גופא כח הזיכרון והטהרה הנדרשת.

מקולמוסם של הקוראים

ראה אותה, כנראה בגלל סינוור השמש, ו...נכנס בה חזיתית, העיף אותה כמה מטרים, ובדרך נס לא קרה לה כלום! פנינו מיד לבית חולים, שם היא עשתה את כל הבדיקות והכל הכל בסדר! אשתי מספרת כי בשניות הראשונות לאחר התאונה היא מילמלה "מזמור לתודה", והיא בטוחה שנס הצלתה הוא בזכות המזמור לתודה שהדפסנו לסבתא, ובזכות העזרה בהפצה של המיזם המדהים הזה.

היום בבוקר מתקשרת הנהגת שעשתה את התאונה, ואומרת לאשתי: "וואי! אני חייבת לשלוח לך משהו על כל העגמת נפש שקרתה ועל העיכוב הארוך בבית חולים". לפני שעה דופקים אצלנו בבית, ואותה נהגת הביאה לנו עיצוב מאוד מאוד יפה ומושקע, ובפנים עם כל השוקולדים היא צירפה מגנט של... "מזמור לתודה"! הדבר ריגש אותנו מאוד וסגר לנו מעגל! היא לא ידעה שאנחנו מרגישים שזה בזכות מזמור לתודה, ומשמים זה מה שהיא ראתה לצרף למשלוח... זה היה לנו ממש אות משמים שהכל הכל בזכות "מזמור לתודה".

תמשיכו לומר ולהפיץ את "מזמור לתודה", ובזכות זה תראו ישועות גדולות.

בברכה, י. אייכלר, ביתר עילית

לכבוד הגאון הגדול המגיד שיעור הותיק רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

אני מקשיב בענין רב לשיעורים שלכם בקול הלשון, והם בבחינת מים קרים על נפש עייפה. שמתי לב שלאחרונה הזכרתם כמה פעמים בפתיחה לשיעור את הענין הגדול של החדאה לה' על כל פרט ופרט והסגולה הגדולה שיש בזה, ורציתי לפרסם סיפור שקרה לי היום עם אשתי.

סבתא שלי ביקשה מאשתי שהיא גרפיקאית שתעצב לה "מזמור לתודה" יפה באופן קריא וברור. הדפסנו לה כמה עותקים עם גרפיקה ועימוד חמודים, ואחרי מספר שבועות ביקשה שדניאל לה עוד כמות, כי היא מחלקת לכל מי שנכנס אליה, נכדים בני משפחה וכו', והיא מרגישה שזה ממש נותן לה אושר וסיעתא דשמיא בכל העניינים. הדפסנו לה עוד כמות גדולה ואתמול בלילה הבאתי לה את ההדפסות.

היום בבקר עברה אשתי את הכביש, ופתאום הגיע רכב שלא

מאוצרות המועדים

פעם ישבו כמה חסידים בבית המדרש של הרה"ק מבראדיטשוב ושוחחו ביניהם לפתע נכנס הרה"ק מבראדיטשוב והתקרב אליהם, ושאלם על מה הם משוחחים. אך מפני שהם שוחחו על דברי חולין התביישו לספר להרה"ק ולא ענו כלום. כששאל הרבי שוב על מה הם שוחחו, השיבו כי הם דיברו מעשירותו המופלגת של הגרף פוטוצקי, שאינו מונע עצמו מכל תענוגי העולם הזה מכל אשר ישאלו עיניו, עד כי לפעמים כאשר מתחשק הגרף בעיצומו של קיץ להחליק על השלג, הוא מצוה לפזר שקי סוכר באחוזתו ולעשות מהם הרים גדולים כדי שיוכל להחליק עליהם.

שאל אותם הרה"ק מבראדיטשוב: "האם הגרף מדליק נרות חנוכה?". הנוכחים תמחו על השאלה: הרי הוא גוי, מה לו ולנרות חנוכה? אמר להם הרבי הקדוש: "אם כך אין לו בכלל טעם בתענוגי העולם הזה..."

כתב השם משמואל (חנוכה תרע"ט): "בימי חנוכה יכול אדם להרהיב עוז בנפשו לגשת אל הקודש ולקבל עליו מהיום והלאה סדר קדושה והבדלה יותר מכפי מצבו ומכפי הראוי לו, ונפשו תדרוך עוז ברוגש קודש כאחד מבני עליה, אמון".

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661